

CONSCIÈNCIA D'ARA
I la setmana que ve:
El virus no pot amb la gran peregrinació africana

Estils

Montse Castellà

“Cal una perspectiva de gènere a les tradicions religioses”

Per a l'activista budista, la situació actual de pandèmia és una oportunitat per ampliar la consciència

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Què puc fer? Li va preguntar una vegada Montse Castellà a un lama tibetà. Però aquell mestre, enlloc d'oferir-li una resposta tancada, una directriu clara, li va canviar la pregunta. “No et preguntis què vols fer, sinó què cal fer en tot moment”. Pregunta oberta que marca una pauta: del jo als altres. Compromís, connexió, confiança. “Sempre m’ha ajudat molt el seu consell –confessa Castellà–, aquest enfocament diferent, que passa del voler fer a esbrinar què cal fer, t’empeny a mirar al voltant i a sortir de tu mateixa per connectar amb la resta”.

I en aquesta dinàmica de la necessitat d'aportar, la seva vida és un no parar de propostes que funda o ajuda a créixer, moltes d'elles a través d'organitzacions que presideix o ha presidit, “sense proposar-m’ho, deixant que la vida em porti, veient què cal fer”, com la Coordinadora Catalana d'Entitats Budistes, l'Associació AUDIR pel diàleg interconviccional, l'associació de budisme compromès Plecs Budistes i la branca espanyola de Sakyadhita, la xarxa internacional de dones budistes.

“De petita m’agradava mirar al cel i fer-me preguntes sobre el sentit de la vida, escrivia poemes, buscava aquest sentit transcendent, però no vaig tenir la sort, dins la meua cultura cristiana, de trobar inspiració o algú que pogués estirar d’aquest fil. Vaig anar a una escola de monges i al sortir no volia saber res de religió. Als anys setanta vaig començar a interessar-me per la meditació i vaig viatjar per primera vegada al Nepal. Curiosament, el budisme em va ajudar a connectar de nou amb la tradició catòlica i amb la resta de tradicions. Amb un altre llenguatge podia veure els paral·lelismes. Amb els anys m’ha anat interessant cada vegada més aquesta dimensió espiritual, la mística, que és una línia transversal de totes les religions”.

D’aquest vincle que uneix les tradicions espirituals de la humanitat, Castellà en celebra també la pluralitat i l’enorme riquesa que representa poder-les apreciar i conèixer, una tasca que principalment fa des de l'associació AUDIR, on el diàleg

Montse Castellà, la setmana passada a Barcelona. PERE TORDERA

interreligiós, clau per a la convivència i eix d’una societat plural, l’entén sempre en dues direccions, una externa i l’altre interna. “El diàleg de veritat sorgeix quan l’atenció la dirigeixes al que et diuen i, alhora, al que et dius per dins. Escoltar a l’altre i escoltar-te”.

La pandèmia com a oportunitat

En moments de pandèmia com el d’ara, Castellà es mostra ferma no amb el que voldria, sinó amb el que cal. “Necessitem una visió relaxada, d’entrega i esperança, contrària al discurs de la por fonamentada en l’egocentrisme i amb una forta divisió fictícia entre jo i els altres (i la natura com a la gran altra). En aquesta divisió, tot és amenaça. Ara, però, tenim l’oportunitat de transformar aquesta percepció dualista que no se sosté i que creu que si et blindes i t’aïlles tot anirà bé. Una cosa que ens demostra la pandèmia és que tot està relacionat i és interdependent. Tot ens porta a tenir una

Destacat
Integer
cursus lorem
vel risus
accumsan
aliquam.
Pellentesque

consciència més àmplia. Podem decidir-nos per la por i seguir així, en un infern, o trobar el camí d’obertura, de confiança”.

Per a ella, aquesta situació s’ha de viure com un repte i una oportunitat, conscient també de les situacions positives que s’estan donant, per exemple les xarxes d’ajuda mútua. “Hem d’aprofitar que la pandèmia serveixi per això, que no es perdi el sentit comunitari i no caiguem a fer el mateix d’abans com si res hagués passat. L’ampliació de la consciència passa per sortir del jo i sentir el nosaltres, és un canvi essencial que ens toca fer. Penso que és important que les tradicions religioses puguin continuar inspirant a les persones, homes i dones, en l’època que estem”.

Però, com trobar aquesta inspiració en un mar de confusió? Com connectar tradicions de saviesa i modernitat? Per a Castellà, les religions necessiten parlar un llenguatge actual i abordar qüestions

que, avui, són ineludibles. “Una de les vessants que s’han de transformar, d’ajustar a la nostra època, és que hi hagi una perspectiva de gènere a les tradicions religioses o molta gent no hi encaixarà. Ara és el moment d’aquest tema. L’aportació de les dones, la seva experiència, normalment no ha quedat recollida en les tradicions que coneixem. Per això, i en benefici de la pròpia tradició, cal fer un treball de relectura, veure què és cultural i què és realment central, essencial, a la tradició. El dalai lama sempre diu que allò cultural s’ha de transformar, mentre que l’essencial s’ha de preservar, ja que si perdem això, ho perdem tot”.

Replantejar-ho tot

“Al budisme –continua explicant– molta gent creu que el patriarcat no és tan evident com, per exemple, en el cristianisme, però en realitat passa el mateix. Per això la finalitat de Sakyadhita és donar veu a dones i recrear o co-crear coses noves, atrevir-nos també a les pròpies estructures. Intentem aportar noves maneres d’organitzar-nos, de transmetre d’una manera més horitzontal, creant xarxa. Crec que cal replantejar-nos-ho tot en positiu. Per exemple, potser per a una dona la postura correcta per meditar no sigui la clàssica i li vagi millor el moviment. Hi ha un condicionament cultural molt fort que cal trobar i descartar per anar a l’essència. És cert que sempre han existit dones sàvies dins del budisme, però potser hi havia coses que no es plantejaven perquè no calia, però ara sí que cal. Encara no en som gaire conscients i passa a totes les religions”.

Tot i que Sakyadhita mou a milers de dones de tot el món i que la branca espanyola que presideix Castellà ja està arribant a molts països d’Amèrica Llatina gràcies a les activitats online iniciades arrel de la situació sanitària actual, la seva tasca continua poc visible. “Em fa patir que sigui un treball als marges. Les teòlogues feministes cristianes, per exemple, porten dècades amb una gran tasca, però la parròquia de barri continua funcionant igual. És a dir, no acaba d’arribar, i amb el budisme encara estem molt més verges. Crec que l’important és que sigui un treball conjunt, no només de dones, sinó amb la complicitat dels homes”.